

Рекомендована д-м мед. наук, проф. К.А. Посоховою

УДК 638.16/.17:615.324

ТЕРАПЕВТИЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕДОВОГО ЖЕЛЕ “ТІЛІА” ПРИ ІНФЕКЦІЙНОМУ МОНОНУКЛЕОЗІ У ДІТЕЙ

© О.В. Корбут, Н.П. Максютіна, О.О. Пашенко, А.О. Мусялковська

ННЦ “Інститут бджільництва ім. П.І. Прокоповича УААН”

Резюме: в роботі наведено результати досліджень терапевтичного ефекту медового желе “Тіліа” в лікуванні інфекційного мононуклеозу у дітей. Показано, що медове желе “Тіліа” є високоефективною апіфітокомпозицією у комплексній програмі лікування захворювання. Його рекомендують для застосування в медичній практиці.

Ключові слова: ефективність, медове желе “Тіліа”, інфекційний мононуклеоз.

Вступ. Одна із найпоширених форм герпес-вірусної інфекції – це інфекція, викликана вірусом Епштейн-Барр і відома в літературі як Епштейн-Барр вірусна інфекція, або ВЕБ-інфекція [1], що поширена по всій земній кулі, вражає до 80-100 % населення.

Первинна ВЕБ-інфекція частіше розвивається в дитячому чи молодшому віці. Вона має безсимптомний перебіг у вигляді катару верхніх дихальних шляхів або у формі інфекційного мононуклеозу. Інфекційний мононуклеоз характеризується тріадою клінічних симптомів – лихоманка, ангіна, гепато-, спленомегалія; гематологічними змінами – моноцитозом із атипичними мононуклеарами.

Використання лікувально-профілактичних біологічно активних харчових добавок на основі натуральної сировини останнім часом є дуже актуальним. Вони широко застосовуються в медичній практиці поряд з лікарськими засобами цілеспрямованої дії.

Продукти бджільництва, до складу яких входить складний комплекс біологічноактивних речовин, мають широкий діапазон дії на обмінні процеси людського організму. Створення складних композицій з апіпродуктів та фітосировини ще більше розширює спектр їх дії. Застосування сорбентів, вітамінів, гепатопротекторів в комплексному лікуванні визнано обґрунтованим і доцільним.

Методи дослідження. Враховуючи класичну симптоматику інфекційного мононуклеозу, (ангіна, інтоксикація, гепатолієнальний синдром з можливим розвитком гепатиту, полілімфоаденопатії) і спираючись на позитивний ефект застосування апіфітокомпозицій в лікуванні ГРВІ, вірусного гепатиту, ми вивчали ефективність унікального лікувально-профілактичного продукту «Медове желе Тіліа» [2] для лікування дітей, хворих на інфекційний мононуклеоз. До його складу входить декілька компонентів: натураль-

ний бджолиний мед, що має важливі енергетичні властивості для організму; концентрат липового цвіту, який містить в своєму складі до 25 % флавоноїдних речовин і значну кількість біологічно активних речовин різноспрямованої дії; антиоксиданти – кверцетин, флавоноїдного походження і аскорбінова кислота; детоксикант фруктовий пектин. Продукт має загальнооздоровчі, антиоксидантні, адаптогенні, імуномодулювальні властивості.

Результати й обговорення. Досліджено 40 пацієнтів віком від 3 до 12 років різної статі, які перебували на лікуванні у клініках кафедри дитячих інфекційних хвороб Київського національного медичного університету ім. О.О. Богомольця: 20 дітей (основна група), які в комплексному лікуванні отримували препарат медове желе «Тіліа». Контрольну групу склали 20 дітей, хворих на інфекційний мононуклеоз, які медове желе не отримували.

Діти до 10 років вживали препарат по 1 чайній ложці, з 10 до 15 років – по 1 десертній ложці за 15-20 хв до вживання їжі тричі на добу. Тривалість курсу лікування – 20 днів. В ході дослідження кожний пацієнт пройшов клініко-лабораторне обстеження. Критеріями виключення були: чутливість до продуктів бджільництва в анамнезі, наявність супутніх декомпенсованих захворювань.

Критеріями ефективності дії препарату була динаміка зменшення або зникнення симптомів інфекційного мононуклеозу. Залежно від стану хворої дитини в динаміці лікування високою ефективністю дії препарату вважали зникнення симптомів інтоксикації та лихоманки, ангіни через 10 днів від початку захворювання. Зникнення поліаденіту та нормалізацію розмірів печінки і селезінки та гематологічних показників через 20 днів від початку захворювання. Помірною ефективністю було зникнення симптомів інтоксикації та лихоманки, ангіни через 20 днів від

початку захворювання, збереження з тенденцією до зменшення проявів симптомів аденоїдиту, лімфаденопатії, гепато-, спленомегалії та покращення гематологічних показників через 20 днів від початку захворювання. Низькою ефективністю вважали відсутність динаміки з боку будь-якого клінічного симптому та лабораторних показників, характерних для захворювання, через 20 днів від початку лікування.

Ступінь вираженості ознак захворювання оцінювалась в балах: 0 балів – ознака не виражена, 1 бал – вираженість ознаки помірна, 2 бали – ознака дуже виражена. На підставі отриманих результатів зроблено висновок про ефективність досліджуваного препарату. Дані, які визначені в якості критеріїв ефективності, оцінювалися згідно з запропонованою шкалою й статистично оброблені.

Аналіз скарг і даних об'єктивного обстеження показав, що у всіх дітей (табл. 1) спостерігався інтоксикаційний синдром (у 100 % хворих) у вигляді загальної слабості, в'ялості, нездужання, зниження апетиту, головного болю, нудоти, блювання. Спостерігалось підвищення темпе-

ратури тіла, ураження лімфоїдної тканини, зміни з боку носоглотки (у 90 % хворих), які поєднувались у всіх хворих із синдромом ангіни (у 100 % хворих). Постійними симптомами інфекційного мононуклеозу були гепатомегалія (майже у 100 % хворих), спленомегалія (у 80 % хворих). У загальному аналізі крові всіх дітей обох груп відмічався лейкоцитоз лімфомоноцитоз, наявність віроцитів від 17 % до 32 %. У всіх хворих мав місце синдром цитолізу, що проявлявся в підвищеному рівні АЛТ.

В таблиці 1 наведено порівняльні результати досліджень при першому обстеженні клінічних проявів інфекційного мононуклеозу у дітей обох груп і через 20 днів лікування медовим желе "Тіліа". Так, інтоксикація та лихоманка на 20-й день від початку лікування зникли у всіх дітей основної групи, тоді як в контрольній групі ці симптоми ще зустрічались, відповідно, у 20 % та 25 % хворих. Аденоїдит та лімфаденопатія на 20-й день від початку лікування зберігалися у 10 % та 45 % хворих (відповідно) основної групи та у 30 % і 65 % хворих (відповідно) контрольної групи.

Таблиця 1. Ефект медового желе "Тіліа" на показники інфекційного мононуклеозу

Симптоми	Частота клінічних симптомів				тривалість основних показників (у днях)	
	при першому обстеженні		в динаміці, через 20 днів		основна група N=20	контрольна група N=20
	основна група N=20	контрольна група N=20	основна група N=20	контрольна група N=20		
Інтоксикація	20(100,0)	20 (100,0)	0	4 (20,0)	4,5 ± 0,3*	7,8 ± 0,3
Лихоманка	20(100,0)	20 (100,0)	0	5 (25,0)	5,5 ± 0,3	5,9 ± 0,3
Ангіна	20(100,0)	20 (100,0)	0	0	5,6 ± 0,3*	7,1 ± 0,3
Аденоїдит	18 (90,0)	17 (85,0)	2 (10,0)	6 (30,0)	4,7 ± 0,3	5,1 ± 0,3
Лімфаденопатія	20 (100)	20 (100,0)	9 (45,0)	13 (65,0)	29,2±0,4	31,9 ± 0,4
Гепатомегалія	20 (100)	19 (95,0)	5 (25,0)	4 (20,0)	30,4±0,5	33,2 ± 0,5
Спленомегалія	15 (75,0)	20 (100,0)	6 (30,0)	7 (35,0)	27,3±0,5	25,8 ± 0,5
Екзантема	6 (30,0)	16 (80,0)	0	0	5,4±0,2	5,4 ± 0,2
Гепатит	10 (50,0)	5 (25,0)	0	0		
Жовтяниця	2 (10,0)	12 (60,0)	0	0		
Лейкоцитоз		1 (5,0)			8,2 ± 0,3*	15,6 ± 0,3
Віроцити					12,1±0,3	14,2 ± 0,3
Підвищ. рівень АЛТ					7,4± 0,3	7,2 ± 0,3

Примітка: * – достовірна різниця між основною та контрольною групами P < 0,05.

Як видно з таблиці, тривалість основних клінічних симптомів була також різною в різних клінічних групах. Так, інтоксикаційний синдром, синдром ангіни та лейкоцитоз в групі дітей, які одержували "Медове желе", зникли набагато раніше, причому різниця тривалості цих симптомів в основній та контрольній групі була достовірною. Аналіз динаміки інших клінічних проявів захворювання також показав, що вони зни-

кали раніше в групі дітей, які одержували в комплексній терапії досліджуваний препарат.

Таким чином отримані дані свідчать про високу лікувальну ефективність препарату "Медове желе" в комплексній терапії дітей, хворих на інфекційний мононуклеоз. Причому розрахунки критерію ефективності застосованого продукту показали, що рівень високої ефективності складає 85 %, помірної ефективності – 15 %.

Пояснити одержані результати можна особливим складом і структурою застосованого продукту – медове желе “Тіліа”, що належить до лікувально-профілактичних харчових біологічно активних добавок – “медових желе з фітозасобами”, які є унікальною розробкою Інституту бджільництва під керівництвом Н.П. Максютіної [3, 4]. Структурована тримірна система дозволяє проявити значно більшу активність порівняно зі складовими композиціями. Вони позитивно впливають на роботу всіх систем організму, проявляючи детоксикавальні, антиоксидантні, капіляророзміцнювальні, антимікробні, протизапальні, адаптогенні властивості. Внаслідок комплексної дії продукту нормалізуються структури і функції організму, відбувається його забезпечення набором широкого спектра біологічно активних

речовин, зникають можливі причини виникнення патологічних процесів, в результаті нормалізується протікання метаболічних процесів. Продукти мають природне походження, виготовлені з застосуванням технологічних підходів, що зберігають складові в незмінному стані, прості в використанні та мають ряд переваг перед засобами хімічного синтезу із-за відсутності небажаних побічних ефектів навіть при тривалому застосуванні як самих, так і спільно з ліками, кількість яких може бути зменшена.

Висновки. 1. Препарат “Медове желе “Тіліа” має високу ефективність в лікуванні дітей, хворих на інфекційний мононуклеоз.

2. Препарат “Медове желе “Тіліа” можна рекомендувати включати в комплексну терапію інфекційного мононуклеозу.

Література

1. Скачко Б.Г. Мононуклеоз інфекційний “Якби мати знала: Народні методи лікування дітей”. – К.: Здоров'я, 2000. – С. 327-329.
2. Деклараційний патент на корисну модель 17415 “Спосіб отримання медового желе “Тіліа” з імуномодулюючими властивостями / Л.І. Боднарчук та ін. Опубліковано 15.09.06.
3. Лечебно-профилактические средства на основе продуктов пчеловодства и лекарственных растений

/ Н.П. Максютіна, И.М. Кожура, А.А. Мусялковская, Н.А. Мулявко // Бджільництво: Міжвід. темат. наук. зб. 1998. – № 23. – 133-138.

Досвід створення лікувально-профілактичних засобів на основі продуктів бджільництва та лікарських рослин / Л.І. Боднарчук, І.М. Кожура, Н.П. Максютіна та ін. // Бджільництво: міжвід. темат. наук. зб., 2002. – в. 24. – С. 83-88.

ТЕРАПЕВТИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ МЕДОВОГО ЖЕЛЕ “ТИЛИА” ПРИ ИНФЕКЦИОННОМ МОНОНУКЛЕОЗЕ У ДЕТЕЙ

О.В. Корбут, Н.П. Максютіна, А.А. Пашченко, А.А. Мусялковская

ННЦ “Институт пчеловодства им. П.И. Прокоповича УААН”

Резюме: в работе приведены результаты исследований терапевтического эффекта медового желе “Тилиа” в лечении инфекционного мононуклеоза у детей. Показано, что медовое желе “Тилиа” является высокоэффективной апифитокомпозицией в комплексной программе лечения заболевания. Его рекомендуют для применения в медицинской практике.

Ключевые слова: эффективность, медовое желе “Тилиа”, инфекционный мононуклеоз.

THERAPEUTIC EFFICIENCY OF HONEY JELLY “TILIA” IN CHILDREN WITH INFECTIOUS MONONUCLEOSIS

O.V. Korbut, N.P. Maksyutina, A.A. Pashchenko, A.O. Musyalkovska

NSC “Institute of Apiculture named after P.I. Prokopovych of Ukrainian Academy of Agrarian Sciences”

Summary: the results of research of honey jelly “Tilia” efficiency in treatment of infectious mononucleosis in children are given in the article. It was shown, that honey jelly “Tilia” is a highly effective apiphytocomposition in complex treatment of disease. This product was recommended for use in medical practice.

Key words: efficiency, honey jelly “TILIA”, infectious mononucleosis.